

Klubbens förhistoria och första verksamhetsår

Författat till VBIK:s 50-årsjubileet 1972

Den 8 juni 1922 samlades ett trettiotal ingenjörer från Ludvikatrakten på initiativ av överingenjör Karl Erik Eriksson. De beslöt att bilda en förening med namnet Västerbergslagens Ingeniörsklubb.

Idén ned en ingenjörssammanslutning i Västerbergslagen var inte ny, men den hade tidigare ej vunnit något bredare gensvar, bland annat beroende på att den tekniska verksamheten i Ludvikatrakten var koncentrerad på två, som det ansetts, vitt skilda grenar. Dessa grenar var bergshantering, representerat av gruvföretagen och de tunga industrierna i Smedjebacken och Nyhammar, samt elektroteknik, representerat av ASEA. En alltmer ökad användning av elkraftteknik inom bergshanteringen ansågs dock enligt protokollet från det konstituerande mötet, bereda förutsättningar för en meningsfull sammanslutning av bergstekniker och elektrotekniker.

Föreningens instiftare ansåg att verksamheten borde inriktas på en sammankomst i månaden fränsett sommarmånaderna. Huvudprogrampunkten vid sammankomsterna skulle vara ett föredrag av tekniskt intresse för klubbens medlemmar, Disponent Gerard de Geer valdes till klubbens förste ordförande, medan överingenjör Karl-Erik Eriksson blev vice ordförande, Civilingenjör Rolf Littke valdes till sekreterare. Littke bibehöll sekreteraruppdraget i 20 år, och hans förnämliga protokoll från hela denna period utgör en fascinerande läsning för den som intresserar sig för klubbens äldre historia. Bergsingenjör Nils Brandberg valdes till skattmästare. Dessa herrar utgjorde styrelsens så kallade arbetsutskott. Dessutom valdes ett så kallat understödjande utskott, bestående av gruvingenjör Herman Sundholm, direktör Nils Hedberg, disponent Janne Kempe, bergsingenjör Alfred Bjarne med uppgift att ge riktlinjer för de mer utpräglade bergs- tekniskt inriktade sammankomsterna.

Det första ordinarie mötet hölls på Gustavsberg i Ludvika den 2 september 1922. Denna lokal förblev för övrigt klubbens huvudsakliga mötesplats ända till 1948 då ASEA-skolan färdigställdes. Efter det att klubbens stadgar antagits, och medlemsavgiften fastställdes till 5 kronor per år, fick de ca 65 medlemmarna lyssna till ett föredrag av disponent de Geer över ämnet "Finnes utsikter till en snar förbättring av det nuvarande konjunkurläget". Nästa sammankomst hölls i oktober 1922 med ca 55 medlemmar varvid bergsingenjör Bjarne talade över ämnet "Vilka möjligheter förefinnes för åstadkommande av en ökning av arbetsintensiteten inom industrin". Vidare kan nämnas att civilingenjör Ivar Herlitz kåserade över ämnet "Intryck från en studieresa till elkraftöverföringar i Nordamerikanska Västern" i mars 1922.

Slutsatsen av ovanstående skildring av klubbens första verksamhetsår blir väl närmast den att klubben redan från början fann de verksamhetsformer som sedan i stort sett bibehållits genom de 50 år som förflutit.

Klubbens verksamhet under 1920- och 1930-talen

Bland viktigare ändringar kan nämnas att styrelsens sammansättning fr.o.m. 1928 ändrades till att utöver ordförande, vice ordförande, skattmästare och sekreterare innefatta tre till fyra konsultativa ledamöter istället för det tidigare "understödjande utskottet". Vidare infördes ytterligare ett inslag i sammankomsterna, nämligen en demonstration av någon aktuell teknisk nyhet av direkt intresse för någon viss medlemskategori, Slutligen kan nämnas att man fr.o.m. 1928 årligen arrangerade en s.k. klubbafton med middag och dans i regel i januari.

Ämnesvalet för föredragen under 20- och 30-talen vittnar om att man sökte täcka även ämnesområden som låg vid sidan om den tekniska verksamheten inom bygden. Som exempel kan nämnas ett föredrag 1929 av direktör Assar Gabrielsson om "Volvobilen, Några ord om svensk automobiltillverkning". Annars låg naturligtvis tyngdpunkten på föredrag av typen "Rationalisering av gruvdrift" hållet av disponent Nils Brandberg 1929, eller "Kvicksilverlikriktarens tekniska grunddrag" hållet av civilingenjör Uno Lamm 1930 och även 1933.

Klubbens ekonomi förbättrades stadigt under denna tid, dels beroende på bidrag från bygdens industrier men framför allt beroende på den sparsamhet som iaktogs med klubbens medel, Som antytts ovan, anlätades ofta klubbmedlemmar som föredragshållare.

Klubbens verksamhet under senare tid

I början av 1940-talet genomfördes en del förändringar, framför allt på initiativ av civilingenjör Per Erik Hammarlund. Den dyra supén på Järnvägshotellet efter föredragen utbyttes mot en billig eftersits på Gustavsberg. Detta medförde en markant ökning av deltagarantalet vid klubbens föredrag. Vidare infördes s.k. diskussionsaftnar. Avsikten med dessa var att vid sidan av de ordinarie sammankomsterna med föredrag, bereda medlemmarna tillfälle till mer informella diskussioner över ett visst ämne, Dessa aftnar var i regel välbesökta men verksamheten upphörde dock efter några år, kanske främst på grund av att de medförde en viss splittring av verksamheten. Vidare upptogs försök med studiecirkel i matematik mm men intresset mattades ganska snart.

Klubben tog aktiv del i de resultatlösa diskussioner som fördes i början av 40-talet beträffande möjligheterna att inordna de olika lokala ingenjörsföreningarna i en riksorganisation med bl.a. en mer fackligt inriktad målsättning.

Bland de föredrag som hölls under 1940-talet kan nämnas "Om utvinning av atomkärnans energi" hållet av professor Hannes Alfvén inför över 300 personer i oktober 1945.

I samband med klubbens 25-årsfirande i Grängesberg i maj 1948 kallades följande personer till hedersledamöter, nämligen disponent Carl-Gustav Granström, direktör Karl-Erik Eriksson,

disponent Janne Kempe och civilingenjör Rolf Littke, Senare kallades även direktör Johan Drakenberg till hedersledamot.

Under 1940-talet etablerades den praxis som fortfarande gäller att fira vårfest i maj och att arrangera höstens första sammankomst i form av en utflykt till någon industri eller anläggning i bygden, Utflykterna populariserades i början av 50-talet genom att bussvärdinnor i hembygdsdräkt medföljde och serverade kaffe och smörgås under en paus.

Under senare år har flera sammankomster arrangerats i form av koncentrerade seminarier inom vissa områden, exempelvis en tvådagarskurs på kvällstid över ämnet "Juridik för ingenjörer" år 1964 eller en koncentrerad information om valsverksteknik med inte mindre än fyra korta anföranden av olika specialister med efterföljande diskussion i januari 1970. Föredrag som behandlat frågor av mer allmänt intresse har under de senaste åren vid flera tillfällen arrangerats i samarbete med Västerbergslagens Humanistiska Förbund, Som exempel kan nämnas envoyé Arne S Lundbergs kåseri över "En industrimans syn på dagens utbildning" i mars 1971.

Framtidsblick

Dagens enorma utbud av information minskar inte klubbens roll som informationsförmedlare jämfört med gångna tider, Tvärtom, en kortare föreläsning av en erkänd expert inom ett visst ämne med efterföljande diskussion kan vara av stort informationsvärde, Styrelsens främsta ambition är emellertid att sörja för att klubben förblir en källa till kontakt och åsiktsutbyte mellan ingenjörer inom Västerbergslagen. Detta behov accentueras av den stora omsättningen bland ingenjörer inom bygden, Det är därför en angelägen uppgift för styrelsen att också i framtiden finna föredragsämnen och studiebesöksmål som i möjligaste mån är av intresse för hela medlemskaden.